

Sygn. akt *I ACa 40/15*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Sędziowie: SSA Mariola Głowacka

SSA Karol Ratajczak /spr./

Protokolant: st.sekr.sąd. Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2015 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **D. S.**

przeciwko (...) **spółce akcyjnej w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 13 listopada 2014 r. sygn. akt XII C 290/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 43.484,11 (czterdzieści trzy tysiące czterysta osiemdziesiąt cztery złote jedenaście groszy) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 lutego 2014 roku do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. koszty procesu stosunkowo rozdziela, obciążając nimi powódkę w 74% a pozwanego w 26% i w związku z tym:
 - a. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.736 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
 - b. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych:
 - od powódki kwotę 6.150 zł;
 - od pozwanego kwotę 2.160 zł;

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

I. koszty postępowania apelacyjnego stosunkowo rozdziela obciążając nimi powódkę w 74%, a pozwanego w 26% i po wzajemnym rozliczeniu zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 7.445 zł.

K. Ratajczak M. Mazurkiewicz-Talaga M. Głowacka

--	--	--

I A Ca 40/15

UZASADNIENIE

Powódka D. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. Oddział w P. kwoty 166.188 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Żądana przez nią kwota stanowiła odsetki ustawowe, które nie były objęte postępowaniem w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu o sygnaturze XII C 2438/09, i to za okres od kiedy jej roszczenie stało się wymagalne, tj. od dnia 31 sierpnia 2004 r. do dnia 8 grudnia 2009r.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany zarzucił przede wszystkim, że co do zasady roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia w wysokości 200.000 zł stało się wymagalne po wezwaniu dłużnika do zapłaty tj. od 4.07.2008 r. Pozwany argumentował jednak, że roszczenia uwzględnione w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w sprawie XII C 2438/09 miały swoisty charakter - ich wysokość zależała od ustaleń poczynionych przez Sąd i uznania Sądu. Tym samym odsetki od zasądzonych tam kwot nie mogą być dochodzone w odrębnym postępowaniu.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2014r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 166.188zł z odsetkami ustawowymi od dnia 3 lutego 2014r. do dnia zapłaty.
2. kosztami postępowania obciążył pozwanego i z tego tytułu nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 8.309zł tytułem opłaty sądowej od pozwu i ponadto zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.617zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W dniu 12 stycznia 2004 r. miał miejsce wypadek komunikacyjny, w którym zginęli członkowie rodziny D. S., w tym oboje jej rodzice J. i G. S.. Sprawcą wypadku był K. L., którego wina stwierdzona została prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. II K 130/04. Sprawca wypadku ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej przez (...) S.A. z siedzibą w W.. Powódka była wtedy małoletnia, miała (...)lat. Jej opiekunami prawnymi ustanowieni zostali przez Sąd Rejonowy w Wągrowcu krewni, A. i K. S..

Pismem z dnia 28 lipca 2004 r. D. S. działając przez opiekuna prawnego A. S. zażądała od pozwanego wypłaty jednorazowego odszkodowania w wysokości 500.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za znaczący uszczerbek na zdrowiu, znaczne pogorszenie stanu życia poszkodowanej, bólu i cierpienia, jakiego doznała po stracie obojga rodziców, a także renty alimentacyjnej w wysokości 2.000 zł, renty z tytułu utraconych osobistych starań matki w wysokości 1.000 zł miesięcznie oraz zwrotu kosztów nagrobka rodziców w kwocie 5.000 zł. Pismo doręczone zostało pozwanemu w dniu 30 lipca 2004 r. W następstwie wezwania powódce wypłacono tytułem pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci rodziców łącznie 90.000 zł.

Pismem z dnia 4 lipca 2008 r., doręczonym pozwanemu w dniu 9 lipca 2008 r., powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Wobec braku odpowiedzi, wystąpiła w dniu 9 grudnia 2009 r. do Sądu Okręgowego w Poznaniu o zapłatę od pozwanego zakładu ubezpieczeń kwoty 1.200.000 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Do pozwu dołączone zostało pismo powódki z 4 lipca 2008 r., którym wezwała pozwanego do zapłaty 200.000 zł. Do pisma nie dołączono dowodu nadania, ani doręczenia go pozwanemu. Odpis pozwu z załącznikami doręczony został pozwanemu 2 marca 2010 r. W toku postępowania powódka sprecyzowała, że domaga się odszkodowania za istotne pogorszenie sytuacji życiowej w wysokości 868.600 zł i zadośćuczynienia w wysokości 336.400 zł. W dniu 29 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał wyrok, w którym w punkcie 1 zasądził od pozwanego na rzecz powódki

60.0 zł tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 grudnia 2009 r., w punkcie 2 zasądził od pozwanego na rzecz powódki

100.0 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od 9 grudnia 2009 r., a w punkcie 3 oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Od wyroku tego apelacje wywiodły obie strony. Wyrokiem z 18 czerwca 2013 r. wydanym w sprawie o sygn.

I ACa 392/13 Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 3 w ten sposób, że zasądził dodatkowo od pozwanego na rzecz powódki 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od kwoty 40.000 zł od 9.12.2009 r. a od kwoty

60.0 zł od dnia 3.03.2010 r. do dnia zapłaty

W dniu 3 lutego 2014 r. D. S. wystąpiła do Sądu Okręgowego w Poznaniu o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 166.188 zł tytułem odsetek ustawowych od kwoty 260.000 zł, zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu wydanym w dniu 29 stycznia 2013 r. w sprawie XII C 2438/09, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2013 r. , sygn. I ACa 392/13, za okres od dnia 31 sierpnia 2004 r. do 8 grudnia 2009 r.

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo w całości zasługuje na uwzględnienie. Roszczenie odszkodowawcze zostało zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 stycznia 2013 r. wydanym w sprawie XII C 2438/09, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2013 r. Na rzecz powódki zasądzono łącznie świadczenie w wysokości 260.000 zł z odsetkami ustawowymi co do kwoty 200.000 zł od dnia 9 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 60.000 zł od dnia 3 marca 2010 r. do dnia zapłaty.

Powódka argumentowała, że jej roszczenie stało się wymagalne z upływem 30 dni od chwili zgłoszenia szkody i wezwania pozwanego do zapłaty kwoty 500.000 zł, co nastąpiło 30 lipca 2004 r. i od tego dnia przysługują jej odsetki ustawowe od kwoty przyznanej tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia. Podniosła, że w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w sprawie XII C 2438/09 domagała się zapłaty jedynie części odsetek, od dnia 9 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty, a więc nadał przysługuje jej roszczenie o zapłatę odsetek za okres od momentu wymagalności do dnia wniesienia pozwu.

Z brzmienia art. 481 § 1 k.c. wynika, że początkowy termin płatności odsetek określony został na moment opóźnienia się dłużnika w spełnieniu świadczenia. Zgodnie z treścią art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Dłużnik opóźnia się więc ze spełnieniem świadczenia jeśli nie spełnia go w wyznaczonym ustawą właściwością lub wezwaniem terminie. Roszczenie powódki względem pozwanego obejmowało zapłatę odszkodowania z tytułu wypadku komunikacyjnego. Termin spełnienia świadczenia określony został przepisem art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003 Nr 124 poz. 1152). Przepis ten stanowi, że zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub

uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. D. S. zgłosiła pozwanemu szkodę 31 lipca 2004 r. W piśmie tym wyraźnie wskazano, kto domaga się spełnienia świadczenia, w związku z jakim

zdarzeniem, z jakiego tytułu i w jakiej wysokości. Treść pisma nie pozostawia w tej kwestii wątpliwości. Termin spełnienia świadczenia upłynął 30 sierpnia 2004 r., a zatem stało się ono wymagalne z dniem 31 sierpnia 2004 r.

Sąd Okręgowy nie podzielił argumentacji pozwanego, że z uwagi na swą specyfikę roszczenie o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i odszkodowanie z tytułu pogorszonej sytuacji życiowej staje się wymagalne z chwilą ustalenia jego wysokości przez Sąd. Ubezpieczyciel ma przecież możliwość przeprowadzenia postępowania zmierzającego do ustalenia rozmiaru szkody i krzywdy we własnym zakresie. Właśnie celem umożliwienia ubezpieczycielowi dokonania takiej oceny ustawodawca określił mu 30 dniowy termin na spełnienie świadczenia, co stanowi odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 455 k.c., że świadczenie powinno być spełnione przez dłużnika niezwłocznie po wezwaniu do wykonania. Termin do wypłaty odszkodowania może ulec przedłużeniu (art. 14 ust. 2 powołanej ustawy) w wypadkach przewidzianych ustawą. Na uwzględnienie nie zasługiwał też zarzut, że za określeniem terminu wymagalności świadczenia odszkodowawczego na chwilę ustalenia wysokości świadczenia przez sąd przemawia fakt, że wysokość ta ustalana jest według wzrostu cen i wynagrodzeń z chwili orzekania. Odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia (art. 481 § 1 k.c.) nie mają funkcji waloryzacyjnej, a odszkodowawczą. Roszczenie powódki o zapłatę odszkodowania i zadośćuczynienia stało się wymagalne z dniem 31 sierpnia 2004 r. Z uwagi na to, że w wezwaniu powódka domagała się zapłaty

500.0 zł wymagalne stało się wówczas całe roszczenie, dochodzone przez nią w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w sprawie XII C 2438/09 tj. kwota

260.0 zł. Skoro roszczenie stało się wymagalne, a pozwany opóźniał się ze spełnieniem świadczenia, powódka mogła domagać się w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.c. odsetek ustawowych od świadczenia odszkodowawczego.

Pozwany nie uiścił odsetek od zasądzonego na rzecz powódki świadczenia za okres od 31 sierpnia 2004 r. do 8 grudnia 2009 r. Żądanie zapłaty odsetek za ten okres nie było objęte żądaniem pozwu w sprawie XII C 2438/09. W ocenie Sądu Okręgowego nie było też przeszkód ku temu, by powódka dochodziła zapłaty roszczenia o odsetki w dwóch odrębnych postępowaniach. Roszczenie o zapłatę odsetek ma charakter uboczny, a ich powstanie zależne jest od istnienia i wymagalności roszczenia głównego. Z chwilą powstania jednak zyskuje ono charakter samoistny. Wierzycielowi przysługuje prawo rozporządzania roszczeniem, między innymi prawo dochodzenia zapłaty odsetek bez jednoczesnego żądania roszczenia głównego. Roszczenie o zapłatę odsetek nie wygasa, mimo umorzenia roszczenia głównego. Sąd

Okręgowy zasądzi! od pozwanego na rzecz powódki odsetki ustawowe za okres, który nie został objęty pozwem w sprawie XII C 2438/09.

Sąd ustalił, że wysokość odsetek ustawowych od kwoty 260.000 zł za okres od 31 sierpnia 2004 r. do 8 grudnia 2009 r. wynosi 166.188 zł i jest zgodna z żądaniem pozwu. Wysokości roszczenia o zapłatę odsetek pozwany zresztą nie kwestionował.

Mając powyższe na względzie w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.p.c. Sąd w punkcie 1 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki 166.188 zł.

O odsetkach ustawowych od zasądzonego roszczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.p.c. w zw. 455 k.c. i art. 482 § 1 k.c. W myśl art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Roszczenie o zapłatę odsetek dochodzonych niniejszym pozwem było w chwili wytoczenia powództwa wymagalne w świetle art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. jako że wymagalne było roszczenie główne. Termin wymagalności roszczenia określony został ustawowo (art. 481 § 1 k.c.). Dlatego też pozwany mógł domagać się zasądzenia odsetek od zasądzonego w punkcie 1 roszczenia od dnia wniesienia pozwu, tj. od 3 lutego 2014 r.

W końcowej części uzasadnienia Sąd Okręgowy wskazał, że dochodzone przez powódkę roszczenie uległo przedawnieniu w oparciu o przepis art. 118 k.c. a to, wobec okresowego charakteru świadczeń odsetkowych. Zgodnie z treścią art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia (...). Wskutek przedawnienia roszczenie powódki stało się roszczeniem naturalnym, zachowało swój byt, jednak pozwany mógłby odmówić jego spełnienia podnosząc zarzut przedawnienia. Pozwana zarzutu takiego w toku postępowania nie podniosła, a zatem nie uchyliła się skutecznie od obowiązku spełnienia świadczenia na rzecz powódki.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w całości, zgłaszając zarzut przedawnienia roszczeń powódki w oparciu o treść art. 118 k.c., jednocześnie także zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego - art. 481 § I k.c. i art. 817 § 2 k. c. poprzez ustalenie, że pozwany winien był świadczyć na rzecz powódki odsetki ustawowe od kwoty zasądzonego zadośćuczynienia za krzywdę związaną ze śmiercią w wypadku komunikacyjnym osób bliskich - od dnia 31 sierpnia 2004r. do dnia poprzedzającego wyrokowanie w sprawie XIIC 2438/2009, tj. do dnia 8 grudnia 2009r.;

2. naruszenie prawa procesowego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwie zastosowanie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd granic swobodnej oceny dowodów i zastosowanie przy ich ocenie błędnych kryteriów, a także sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału poprzez ustalenie, że powódka w procesie o zapłatę odszkodowania i zadośćuczynienie domagała się zapłaty jedynie części należnych odsetek, a tym samym ma prawo do dochodzenia odsetek należnych za wcześniejszy okres odrębnym pozwem.

Z powołaniem na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego jako części kosztów procesu.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelację uznać należało za uzasadnioną jedynie w części.

Wobec postawienia w apelacji zarówno zarzutów naruszenia prawa materialnego, jak i procesowego, zauważyć trzeba, że prawidłowość zastosowania lub wykładnia prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie

budzi zastrzeżeń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r., II CKN 60/97, OSNC 1997/9/128).

Nie ma racji skarżący zarzucając naruszenie art. 233 k.p.c., a w konsekwencji błędne ustalenie, a mianowicie, że powódka w sprawie XII C 2438/09 Sądu Okręgowego w Poznaniu domagała się zapłaty jedynie części należnych odsetek od kwot zadośćuczynienia i odszkodowania. Jak się zdaje, według skarżącego powódka dochodziła w tym postępowaniu całych należnych jej odsetek. W ocenie Sądu Apelacyjnego decydujące znaczenie dla oceny tego

zagadnienia ma treść pozwu, w sprawie XIIC 2438/09, a z tej jasno wynika, że odsetki, zapłaty których żąda powódka w niniejszym postępowaniu nie były przedmiotem żądania pozwu, a tym samym objęte orzeczeniami Sądów Okręgowego i Apelacyjnego. Gdyby tak było, to pozew w zakresie w jakim sprawa była przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie XII C 2438/09 winien zostać odrzucony. W okolicznościach sprawy nie było do tego jednak żadnych podstaw.

Nie ma przeszkód, aby roszczenia odsetkowe dochodzić odrębnie, jeżeli nie zostało zgłoszone w postępowaniu sądowym, w którym doszło do zasądzenia roszczenia, z którym odsetki są związane, lub gdy zostało zgłoszone nie za cały okres, za który były należne. Nie można zatem zgodzić się ze skarżącym, że nie było dopuszczalne dochodzenie przez powódkę odsetek za okres poprzedzający 9 grudnia 2009 roku, a przedmiotem badania winny być jedynie, czy i za jaki okres odsetki są powódce należne.

W pierwszej kolejności rozpoznany winien zostać zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia zgłoszonego w pozwie roszczenia, w razie jego uwzględnienia w całości, powództwo winno zostać oddalone.

Wprawdzie pozwany zarzut przedawnienia zgłosił dopiero w apelacji, ale nie można uznać aby ten zarzut był spóźniony. W judykaturze przyjmuje się bowiem, że zarzut prekluzji dotyczyć może jedynie twierdzeń faktycznych, nie zaś twierdzeń dotyczących prawnego znaczenia faktów, już wcześniej powołanych lub wynikających z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1936 r., I C 2534/35, OSN(C) 1937/4/134; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2005 r., III CZP 26/05, OSNC 2006/4/63). Takim zarzutem jest zarzut przedawnienia, który opiera się na określonym stanie faktycznym i jest z nim związany. W wyroku z dnia 19 sierpnia 2004 roku (V CK 38/04, LEX nr 277325) Sąd Najwyższy jednoznacznie przyjął, że zarzut przedawnienia może być zgłoszony przez pozwanego także w postępowaniu apelacyjnym. Podzielając powyższy pogląd Sąd Apelacyjny stwierdza częściową zasadność zarzutu przedawnienia i stwierdza jednocześnie, iż nie może mieć przy tym znaczenia prawnego

okoliczność, że to Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku - z punktu widzenia wydanego przez ten Sąd rozstrzygnięcia, bez potrzeby - wskazał, że jego zdaniem roszczenie powódki uległo przedawnieniu.

Odnosząc się do omawianego zarzutu Sąd Apelacyjny stwierdza, iż orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że odsetki za opóźnienie traktować należy jako świadczenie okresowe w rozumieniu art. 118 k.c., a z upływem trzyletniego terminu przedawnienia w tym przepisie ustanowionego przedawniają się wszystkie roszczenia o odsetki za opóźnienie, zarówno wykazujące związek z prowadzeniem działalności gospodarczej, jak i związku nie

wykazujące (m.in. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, OSNC 2005/9/149; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 619/04, LEX nr 18085).

Powódka zainicjowała postępowanie likwidacyjne w dniu 30 lipca 2004 roku, składając pismo datowane na 28 lipca 2004 roku, które to postępowanie które zakończyło się częściowym uznaniem jej roszczeń w zakresie istotnego pogorszenia sytuacji życiowej. Zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się do dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Zakład ubezpieczeń odpowiadający z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego, co do zasady winien wypłacić odszkodowanie w terminie 30 dni od daty zgłoszenia szkody (art. 14 ust.1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 124, poz. 1152 z późn. zm.), nie później jednak niż w terminie 90 dni (ust.2 art. 14 powołanej ustawy). Przyjmując wersję korzystniejszą dla powódki, najpóźniej szkoda przez nią winna zostać zlikwidowana w terminie do dnia 29 października 2004 roku, więc najpóźniej następnego dnia pozwany popadł w opóźnienie, z ewentualnym obowiązkiem zapłaty odsetek. Trzyletni termin przedawnienia odsetek zakończył się zatem w dniu 30 października 2007 roku, więc w dniu składania pozwu w sprawie XII C 2438/09 roszczenie o ich zapłatę uległo przedawnieniu.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zgłoszenie przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia nie narusza zasad współzycia społecznego. Pozwany bowiem w żaden sposób nie przyczynił się do tego, że powódka doprowadziła do przedawnienia roszczeń części jej roszczeń odsetkowych. Nie było także przeszkód, aby powódka w postępowaniu XII

C 2438/09 dochodziła odsetek nie od 9 grudnia 2009 roku, a za cały nieprzedawniony wówczas okres czasu. Skoro tego nie uczyniła, to pozwany stawiając obecnie zarzut przedawnienia, nie narusza art. 5 k.c.

Powódka po upływie terminu przedawnienia odsetek od roszczenia określonego w piśmie z dnia 28 lipca 2004 roku, zgłosiła pozwanemu do likwidacji w piśmie z dnia 4 lipca 2008 roku (doręczonym pozwanemu w dniu 9 lipca 2008 roku) nowe roszczenia i wobec odmowy ich uznania, w dniu 9 grudnia 2009 roku wystąpiła do Sądu Okręgowego w Poznaniu o zapłatę łącznie - z tytułu zadośćuczynienia oraz istotnego pogorszenia sytuacji życiowej - kwoty 500.000 zł. Należy przyjąć, że pozwany zgodnie z uregulowaniem z art. 14 ust.1 powołanej wyżej ustawy z dnia 22 maja 2003 roku, winien wypłacić stosowne świadczenia w terminie 30 dni od zgłoszenia szkody, a więc do dnia 9 sierpnia 2008 roku, i to w całości co do kwoty zasądzonej ostatecznie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2013 roku w sprawie I ACa 392/13. Z uwagi bowiem na upływ czasu od dnia zdarzenia, z którym związane były roszczenia powódki, do dnia orzeczenia o zasądzeniu na rzecz powódki łącznie kwoty 260.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz istotnego pogorszenia sytuacji życiowej nie zmieniły się okoliczności mające wpływ na ocenę zasadności tych roszczeń. Wynika to także z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego. Trzeba przyjąć, że okoliczności te były takie same w dniu 9 lipca 2008 roku, gdy powódka zgłosiła pozwanemu ponownie swe roszczenia wynikające ze śmierci w wypadku komunikacyjnym jej rodziców.

Dlatego też Sąd Apelacyjny uznał, że powódce należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie kwoty 260.000 zł za okres od dnia 10 sierpnia 2008 roku do dnia 9 grudnia 2009 roku. Odsetki te liczone według stopy ustawowej (art. 481 § 2 k.c.), wyniosły łącznie 43.484,11 zł. Zgodnie z art. 482 § 1 k.c. odsetki od tej kwoty zasądzone powódce od dnia 5 lutego 2014 roku, gdyż należy przyjąć, iż tego dnia pozew wpłynął do Sądu Okręgowego w Poznaniu, po zwrocie pozwu wniesionego pierwotnie w dniu 13 grudnia 2013 roku. Pozew wniesiony w dniu 13 grudnia 2013 roku, wobec jego zwrócenia nie wywołał bowiem żadnego skutku (art. 130 § 2 zdanie drugie k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie I.I., oddalając powództwo w pozostałym zakresie (pkt I.2.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w pkt I.3a na podstawie art. 100 k.p.c., obciążając nimi powódkę w 74%, a pozwanego w 26%, stosownie do wyniku postępowania. Powódka z żądanej kwoty 166.188 zł uzyskała 43.484,11 zł czyli w zaokrągleniu 26%. Poniesione przez obie strony koszty to wynagrodzenie pełnomocników powiększone o opłatę od pełnomocnictwa w wysokości łącznie po 3.617 zł. Powódka winna otrzymać od pozwanego zwrot 26% z tej kwoty tj. 940 zł, zaś pozwany od powódki 74%, tj. 2.676 zł, zatem różnicę tych kwot zasądzonego pozwanemu od powódki.

Sąd Apelacyjny uznał, że nie było w sprawie podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Pozwany nie przyczynił się bowiem żaden sposób do przedawnienia roszczenia odsetkowego. Ponadto nie było żadnych przeszkód do tego, aby powódka całych zasądzonych jej w sprawie niniejszej odsetek dochodziła w sprawie XII C 2438/09 Sądu Okręgowego w Poznaniu. Skoro tego nie zrobiła i wywołała kolejny proces, to nie byłoby zasadnym, aby to pozwany, który w znacznej części sprawę wygrał, ponosił w całości koszty postępowania. Powódka była w postępowaniu zwolniona od kosztów sądowych, przeto na podstawie art. 113 § 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, stosownie do wyniku postępowania, orzeczono o ściągnięciu od obu stron kwoty nieuiszczonej opłaty od pozwu. Dalej idąca apelacja podlegała oddaleniu, o czym na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono w pkt II.

O kosztach postępowania apelacyjnego na podstawie art. 100 k.p.c. rozstrzygnięto w pkt III, stosownie do wyniku postępowania, według tych samych zasad jak w orzeczeniu o kosztach pierwszoinstancyjnych. Poniesione w postępowaniu odwoławczym przez powódkę koszty to 2.700zł kosztów zastępstwa procesowego, z czego winna od pozwanego otrzymać 26%, czyli 702 zł. Koszty pozwanego w postępowaniu apelacyjnym wyniosły łącznie 11.010 zł (8.310 zł opłata od apelacji oraz 2700 zł koszty zastępstwa procesowego), z czego 74% winna mu zwrócić powódka, czyli kwotę 8.147 zł. Różnica pomiędzy tymi kwotami została zasądzona pozwanemu.

K. Ratajczak M. Mazurkiewicz- Talaga M. Głowacka